

दैवंपर्युपासते दैवमनुवर्तते ननुतन्निरसितुं शक्नोतीत्यर्थः ॥ ५ ॥ यत्पुरादंडके उषित्वा दुःखमन्वभूतत्पितृवाक्यगौरवादुचितमिति शेषः ॥ ६ ॥ इदं तु अपरिपाल्यवचसां पौराणां वचनं श्रुत्वा अपरिमितकालत्वात् दुःखतरं सीताविप्रवासनं यत्कृतवान्ननुशंसं क्रूरकल्पमिति भाति ॥ ७ ॥ को न्विति ॥ हीनार्थवादिभिर्न्यायहीनार्थवादिभिः पौरैर्हं तुभिर्मैथिलीप्रतियशोहरे साध्वीवने विसृष्टवानित्ययशस्करेऽस्मिन्कर्मणि सीतापरित्यागकर्मण्यनुष्ठिते सति को नु धर्माश्रयो धर्मपरिग्रहः संप्राप्नोति रामेण धर्माणां सती स्त्रीमूलत्वात् ॥ तत्त्यागे सर्वोपि धर्मो नाशित एवेत्यर्थः ॥ ८ ॥ ९ ॥ दृष्टमिति ॥ पुरा पूर्वस्मिन्काले तव पितुरग्रतः एतत्सीताविप्रवासनादिवक्ष्यमाणं विप्रैर्दृष्टमेव दृष्टेत्यर्थः ॥ १० ॥

यो हि देवान्सगंधर्वानसुरान्सहराक्षसैः ॥ निहन्याद्राघवः क्रुद्धः स दैवंपर्युपासते ॥ ५ ॥ पुरारामः पितुर्वाक्यादंडके विजने वने ॥ उषित्वा नववर्षाणि पंचचैव महावने ॥ ६ ॥ ततो दुःखतरं भूयः सीताया विप्रवासनं ॥ पौराणां वचनं श्रुत्वा नृशंसं प्रतिभाति मे ॥ ७ ॥ को नु धर्माश्रयः सूतकर्मण्यस्मिन्यशोहरे ॥ मैथिलीं समनुप्राप्तः पौरैर्हीनार्थवादिभिः ॥ ८ ॥ एतावाचो बह्वविधाः श्रुत्वा लक्ष्मणभाषिताः ॥ सुमंत्रः श्रद्धया प्राज्ञो वाक्यमेतदुवाच ह ॥ ९ ॥ न संतापस्त्वया कार्यः सौमित्रे मैथिलीं प्रति ॥ दृष्टमेतत्पुरा विप्रैः पितुस्ते लक्ष्मणाग्रतः ॥ १० ॥ भविष्यति दृढं रामो दुःखप्रायो विसौख्यभाक् ॥ प्राप्स्यते च महाबाहुर्विप्रयोगं प्रियैर्दुतं ॥ ११ ॥ त्वांचैव मैथिलींचैव शत्रुघ्नभरतौ तथा ॥ सत्यजिष्यति धर्मात्मा कालेन महता महान् ॥ १२ ॥ इदं त्वयि न वक्तव्यं सौमित्रे भरते पिवा ॥ राज्ञा बोध्या हतं वाक्यं दुर्वासा यदुवाच ह ॥ १३ ॥

महाजनसमीपे च मम चैव न र्षभ ॥ ऋषिणा व्याहृतं वाक्यं वसिष्ठस्य च सन्निधौ ॥ १४ ॥ तदेवाह ॥ भविष्यतीति ॥ दृढं ध्रुवं ॥ दुःखप्रायो दुःखबहुलः अतो विसौख्यभाक् सौख्यवियोगभाक् भविष्यति इति दृष्टमित्यन्वयो यदेवमतः प्राप्स्यते चेत्यादि ॥ ११ ॥ प्रियैर्वियोगमित्येतदेव विवृणोति ॥ त्वांचेति ॥ दुर्वासाः संभाषणनिमित्तके निर्याणकाले लक्ष्मणत्यागः ॥ शत्रुघ्नभरतयोस्तु मथुराराज्यगंधर्वराज्ययोः करणाय प्रतिष्ठापनमेव त्यागः ॥ १२ ॥ राज्ञा दशरथेन बोधुष्मान् प्रतिव्याहृतं एषां कथमपेभावीत्येवं प्रश्रवाक्यं श्रुत्वा ॥ यदुर्वासा उवाच तदिदं त्वयि त्वया सौमित्रे शत्रुघ्ने भरते च न वाच्यं ॥ १३ ॥ दुर्वासो वाक्यं त्वया कथमवगतं तत्राह ॥ महाजनेति ॥ महांतो जनायस्य दशरथस्य तस्य मम च सन्निधौ ॥ राजसमीपस्थितं मामनुत्थाप्यैव वसिष्ठसन्निधौ च ऋषिणोक्तं एवं त्रयाणामप्येतदुक्तमिति त्रय एतत्परिज्ञादित्युक्तं ॥ १४ ॥